

عنوان مقاله:

شناسایی، تراکم و خصوصیات فیزیوگرافی دولین ها در طبقات ارتفاعی مختلف (مناطق کارستی زاگرس)

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی، دوره 27، شماره 84 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

غلام حسن جعفری - هیات علمی دانشگاه زنجان

فروزان ناصری - گروه جغرافیای طبیعی دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

دولین یکی از شاخص ترین و اساسی ترین اشکال سطحی و مورفولوژیکی کارست، در نتیجه تاثیر شیمیایی آب بر سنگ های آهکی است که در شکل ها و اندازه های مختلفی به وجود می آید. دولین ها از لحاظ ویژگی های مورفولوژیکی متفاوت هستند. در تحقیق حاضر پس از شناسایی دولین ها در زاگرس، پراکنندگی و تغییر ویژگی های مورفولوژیکی آن ها مانند طول، عرض، مساحت و عمق در ارتباط با ارتفاع و اقلیم، با استناد به منابع اسنادی همچون نقشه های زمین شناسی ۱:۱۰۰۰۰۰، لایه مدل رقومی ارتفاع با قدرت تفکیک ۵/۱۲ متر، تصاویر ماهواره ای، نقشه های توپوگرافی ۱:۵۰۰۰۰ و پایگاه داده های اسفزاری ۴۹ ساله دما و بارش، در نرم افزارهای Arc GIS، Mapper Global و Excel مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بررسی پارامترهای مختلف دولین های زاگرس در طبقات ارتفاعی و اقلیمی مختلف دال بر این است که شکل و عمق آن ها از تغییرات اقلیمی کواترنری متأثر شده است. در ارتفاعات پایین تر که آب بیشتر از دمای کم در انحلال نقش داشته، دولین ها شکل نزدیک به دایره دارند و در مناطق مرتفع تر کشیده می شوند و هرچه دما پایین تر و احتمال تبدیل دولین به سیرک یخچالی-دولین بیشتر باشد، دولین شکل کشیده تری به خود گرفته است. همچنین ضریب فشردگی دولین ها دال بر این است که کشیدگی و طول آن ها با افزایش ارتفاع بیشتر می شود؛ به این صورت که در فاصله ارتفاعی ۱۰۰-۵۰۰ متر، نسبت دایره ای به ازای هر ۱۰۰۰ متر افزایش ارتفاع، ۸/۰ بیشتر می شود و ضریب فشردگی ۹/۰ کاهش می یابد. در فاصله ارتفاعی ۱۰۰۰-۲۰۰۰ متر، با افزایش هر ۱۰۰ متر، نسبت دایره ای ۴۴/۰ و ضریب فشردگی ۱/۰ کمتر می شود. در طبقه ۳۷۰۰-۳۰۰۰ متر، نسبت دایره ای با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، ۲/۱ کاهش و فشردگی ۳/۱ افزایش می یابد.

کلمات کلیدی:

دولین، کارست، مورفومتري، ارتفاعات زاگرس، ضریب فشردگی، نسبت دایره ای

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1766188>

